ČESKÝ JAZYK – 9. ročník (úkoly)

jazyk

- Diktát od Zdeňka Svěráka – https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10168938272-diktat

  Napíšete ho do cvičného sešitu, společně s nimi si ho pak i opravíte (barevně) a pokusíte se i o opravu, měl by vám pomoci Zdeněk Svěrák. Foto vašeho opraveného diktátu mi pošlete na mail/nahrajete na teams (soubory-odpovědi). Dokument se v obou případech bude jmenovat diktat-novak (nahradíte vaším příjmením)

- Slovní druhy – testy, po zmáčknutí tlačítka vyhodnotit, udělat screen obrazovky a poslat na mail/Teams.

  https://www.mojecestina.cz/article/2017042101-test-slovni-druhy-strazci-pribehu

  https://www.mojecestina.cz/article/2017041001-test-slovni-druhy-jen-jestli-si-nevymejslis

čtení s porozuměním – posílejte jen správné odpovědi

NÁZEV ÚLOHY: **SLADKÉ MÁMENÍ**

JMÉNO: _____

Správným řešením celé úlohy lze získat maximálně 12 bodů.

■ VÝCHOZÍ TEXT:

Euroamerickou civilizaci sužuje novodobá epidemie: obezita a s ní spojené choroby metabolismu, srdce a cév. Výrobci cukrovinek po celém vypaseném světě pocítili sílící poptávku po nízkokalorických čokoládách, light mlsání a dietních bonbonech. Až na české luhy a háje. „V našem rozsáhlém výzkumu se potvrdilo, že Češi netouží po nízkokalorickém mlsání, nechtějí mít dokonce ani na obalu větším písmem uvedený energetický obsah. Spotřebitelé nám v průzkumech trhu řekli, že to nechtějí slyšet: ‚Vím, že hřeším, je to můj hřích a nechte mi ho,'" říká Vašutová.

Ačkoli mnoho (převážně) hubnoucích žen tyto informace na obalech hledá, z celkové poptávky je to poměrně zanedbatelná část. „Před pár lety jsme celosvětově začali energetický obsah uvádět na přední straně výrobků. Zatímco jinde to odpovídalo přání spotřebitele, u nás to působí spíše jako rozmar výrobce," směje se Martin Walter, kolega Vašutové z Nestlé.

Nehledě na český nezájem, novodobí alchymisté v laboratořích stále hledají recept na zlato – náhražku rostlinného cukru, která by měla slušnou sladivost, neměla nepříjemnou chuť či pach a nezásobovala tělo zbytečnými kaloriemi. Podle expertky na cukrovinky z Vysoké školy chemicko-technologické Jany Čopíkové jsou hledači cukrovinového grálu na stopě. „V posledních letech se používají takzvané alditoly, což jsou sladidla s nižší energetickou hodnotou (*např. sorbitol, xylitol, maltitol, pozn. red.*). Ale pořád to není ono, protože mají zároveň nižší sladivost. Jedním z posledních objevů je však například látka zvaná polydextróza, která má skutečně nulovou energetickou hodnotu, ale nahradit sacharózu je prostě problém," dodává s úsměvem Jana Čopíková.

Potravinářský analytik Petr Havel v zájmu zdraví doporučuje pátrat po sladkostech, které obsahují spíše složité cukry – nejlépe polysacharidy, jako je škrob, celulóza, vláknina – než jednoduché, což jsou kupříkladu glukóza – hroznový cukr, fruktóza – ovocný cukr. Ty totiž představují jen „prázdnou", rychlou energii. „Samozřejmě záleží na tom, co chceme. Pokud to má být ‚energie sbalená na cesty', pro rychlý přísun kalorií, pak jednoduché cukry poslouží výborně, ale na večerní mlsání u televize se vyplatí dát si s výběrem sladkostí trochu práci," míní.

Podobně se podle něho dají laskominy rozdělit na vyloženě nezdravé a zdravější podle tuků, které obsahují. „Kakaové máslo se často nahrazuje jinými tuky, hlavně kvůli ceně. Některé z nich ale

Češi a čokoláda (Všechny údaje v druhém sloupci jsou v procentech.)	
Jak často jíte čokoládu?	
Alespoň jednou týdně	22,7
Více než dvakrát týdně	6,1
Méně než jednou týdně	57,1
Jakou čokoládu máte nejraději?	
Studentská pečeť	32,5
Milka	23,4
Orion mléčná	20,8
Jaké čokoládové tyčinky jste jedl v posledních 12 měsících?	
Margot	29,9
Ledové kaštany	29,2
Banány v čokoládě	27,9
Deli	27,0
Kofila	24,8
Milena	22,4
3 BIT	19,5
Studentská pečeť	19,4
Geisha	15,0
Mars	13,6
Jak často kupujete bonboniéry?	
Dvakrát a více měsíčně	1,7
Jednou měsíčně	14,9
Jednou až dvakrát za 3 měsíce	23,2
Méně než jedenkrát za 3 měsíce	54,5
Neuvedeno	5,7
Jaké bonboniéry jste koupili v posledních 12 měsících?	
Laguna – mořské plody	31,9
Figaro – Tatiana	25,6
Figaro – Zlatý nugát	21,6
Toffifee	19,6
Orion – Modré z nebe	19,4
Nugátový dezert	17,6
Ferrero Rocher	16,2
Merci	15,7
Raffaello	13,9
Mon Chéri	13,5

Zdroj: Průzkum agentury Median v roce 2010.

lidskému – a hlavně dětskému – zdraví neprospívají. Právě naopak," upozorňuje Havel. Konkrétně to jsou takzvané transmastné a vyšší mastné kyseliny, jako je kyselina palmitová nebo myristová. „Palmový a kokosový tuk zvyšují riziko kardiovaskulární choroby, stejně jako méně kvalitní ztužené tuky," doplňuje Havel.
Jeden cukrovinářský trend je ale patrný i v našich zeměpisných šířkách. Odklon …

Zdroj: *Týden*, 31. října 2011, 44/2011, s. 29, upraveno.

OTÁZKA 1: **SLADKÉ MÁMENÍ** **1 BOD**

Který výrok je v rozporu s výchozím textem, tj. které tvrzení **neodpovídá** výchozímu textu?

A Vědcům se podařilo nalézt výbornou náhražku rostlinného cukru.
B Euroamerickou civilizaci trápí problém obezity.
C Ve světě se zvyšuje poptávka po nízkokalorických cukrovinkách.
D S obezitou jsou spojeny nemoci metabolismu, srdce a cév.

OTÁZKA 2: **SLADKÉ MÁMENÍ** **1 BOD**

Jaké vlastnosti by podle článku **nemělo** mít ideální sladidlo?

A Značnou sladivost.
B Příjemnou chuť.
C Intenzivní vůni.
D Nízkou energetickou hodnotu.

OTÁZKA 3: **SLADKÉ MÁMENÍ** **2 BODY**

Proč se ve světě dle výchozího textu zvyšuje poptávka po nízkokalorických sladkostech?

.....
.....
.....
.....

OTÁZKA 4: **SLADKÉ MÁMENÍ** **2 BODY**

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s výsledky průzkumu agentury Median v roce 2010. U každého tvrzení zakroužkujte „Ano", nebo „Ne".

Tvrzení	Odpověď
Více než polovina respondentů uvedla, že jí čokoládu méně než jednou týdně.	Ano / Ne
Bonboniéra *Merci* patří k čokoládám, které Češi kupují méně často než *Toffifee*.	Ano / Ne
Na čokoládové tyčince *Kofila* si za poslední rok pochutnalo více lidí než na čokoládové tyčince *Milky Way*.	Ano / Ne
Přesně pětina respondentů v anketě odpověděla, že má nejraději čokoládu *Milka*.	Ano / Ne

1 BOD

■ OTÁZKA 5: **SLADKÉ MÁMENÍ**

Co je hlavním smyslem výchozího textu?

A Vyvolat ve čtenáři chuť na čokoládu.
B Informovat čtenáře.
C Odradit čtenáře od konzumace čokolády a dalších sladkostí.
D Pobavit čtenáře.
E Vytvořit reklamu na sladkosti.

2 BODY

■ OTÁZKA 6: **SLADKÉ MÁMENÍ**

Vysvětlete, jak rozumíte této části věty, která byla použita ve výchozím textu: „…novodobí alchymisté v laboratořích stále hledají recept na zlato…“

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

2 BODY

■ OTÁZKA 7: **SLADKÉ MÁMENÍ**

Níže je zachycen rozhovor dvou žen. Na základě jejich promluvy a informací uvedených v textu napište, jaké sladkosti by si každá z nich měla koupit (jaké jsou pro ni nejvhodnější).

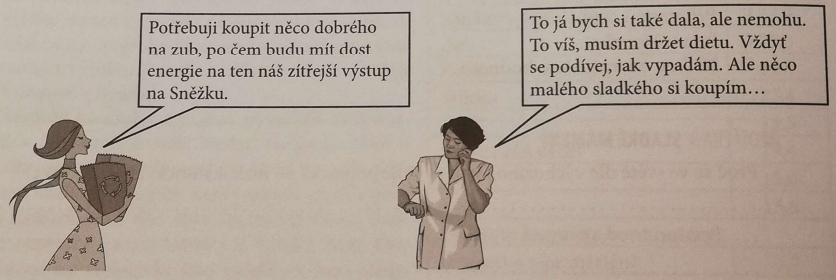

paní Borovičková paní Andělová

Paní Borovičková: . . . . . .
. . . . . .
Paní Andělová: . . . . . .
. . . . . .

1 BOD

■ OTÁZKA 8: **SLADKÉ MÁMENÍ**

Který z následujících úryvků navazuje na výchozí text?

A …od nebezpečných látek přísně hlídá inspekce.“ Faktem totiž je, že nadměrná konzumace některých „éček“ může přivodit zdravotní problémy zvláště dětem.
B …od sladkostí, které mají původ v Evropě, bych se nebál. Horší je to u laskomin dovezených třeba z Číny, kde mají hodně nízké laťky bezpečnosti potravin,“ pokračuje Jiří Havel.
C …od umělé „chemie“ a návrat k přírodním surovinám a přísadám. „Zákazníci chtějí sladkosti bez umělých barviv a aromat, to přání jsme vyslyšeli a barvíme i dochucujeme přírodními přísadami. Jenže teď se stává, že nám lidé píšou, že ta pistáciová už není tak zelená, jak bývala,“ poukazuje na paradox Martin Walter z Nestlé.
D …od umělých přísad a přírodních surovin. Zákazníci nechtějí ani umělé přísady, ani přírodní suroviny, proto se cukrovinky dochucují přírodními přísadami.

- Úkol – zapátrejte na internetu, v televizi, na sociálních sítích, v novinách apod. a najděte všechna nově utvořená slova, která se objevila v souvislosti s koronavirem. Zkuste jich najít co nejvíce a zamyslete se nad jejich dalším životem v jazyce po skončení koronavirové krize.

  Poradím vám některé stránky, které se tím již zabývají:

  Čeština 2.0.

  Česká televize

  Ústav pro jazyk český

  Český rozhlas